

INTEGROVANÁ ÚZMENÁ STRATÉGIA

Trnavského samosprávneho kraja v programovom období 2021-2027

Integrovaná územná stratégia TTSK je podmnožinou Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK, ktorá reflektuje na aktivity v súlade s Programom Slovensko a umožňuje Rade partnerstva TTSK využiť implementačný mechanizmus integrovaných územných investícií (mimo dopytového mechanizmu implementácie Programu Slovensko). Integrovaná územná stratégia (ďalej len „IÚS“) vychádza z analytickej, strategickej a programovej časti PHRSR Trnavského samosprávneho kraja. IÚS je základným strategickým nástrojom pre zabezpečenie integrovaného územného rozvoja podporovaného nástrojmi územnej implementácie fondov Európskej únie (ďalej len „EÚ“), ako sú integrované územné investície. IÚS je definovaná v článku 29 Všeobecného nariadenia EÚ. Text uvedený v tejto kapitole PHRSR TTSK je základom výstavby Integrovannej územnej stratégie TTSK ako dokumentu, ktorý je predmetom výkonu a činností Rady partnerstva - orgánu v oblasti podpory integrovaného územného rozvoja ustanoveného zo zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

IÚS je spracovaná pre geografickú oblasť NUTS 3 Trnavský samosprávny kraj. Na území Trnavského samosprávneho kraja sa nachádza jedno územie udržateľného mestského rozvoja (ďalej aj „UMR“) a to územie UMR Trnava – krajské mesto Trnava a 12 obcí (Bohdanovce nad Trnavou, Brestovany, Bučany, Dolné Lovčice, Hrnčiarovce nad Parnou, Jaslovské Bohunice, Malženice, Ružindol, Suchá nad Parnou, Šelpice, Špačince a Zeleneč). Územie UMR Trnava má vlastnú integrovanú územnú stratégiu so svojimi prioritami a kľúčovými integrovanými územnými investíciami. Pre každú oblasť UMR je zriadená Kooperačná rada UMR – orgán s kompetenciou podpory udržateľného rozvoja funkčných mestských oblastí. VÚC plní úlohu gestora prípravy a implementácie IÚS pre územie samosprávneho kraja. Jadrové mesto Trnava plní úlohu gestora vo veciach týkajúcich sa prípravy a implementácie IÚS pre územie UMR Trnava. V novom programovom období budú mať regióny jednoduchší prístup k financovaniu časti svojich územných rozvojových potrieb prostredníctvom využitia integrovaného územného prístupu k implementácii fondov EÚ podľa princípov Územnej agendy EÚ. Nové obdobie zvyšuje rozhodovacie právomoci samospráv pri rozhodovaní o alokáciách a využívaní fondov EÚ pri posilnení partnerskej spolupráce, a tým kladie zvýšené nároky na kvalitu ich riadiacich kapacít, ktoré budú podporené prostredníctvom alokácie vyčlenenej na zriadenie a výkon technických sekretariátov Rád partnerstiev a administratívnych kapacít UMR.

Integrovaný územný rozvoj je podporovaný z fondov EÚ podľa článku 29 Všeobecného nariadenia EÚ. Na potreby integrovaného územného rozvoja sa v zmysle §7 zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ zriaďuje Rada partnerstva. Rada partnerstva je kľúčovým inštitucionálnym mechanizmom na stanovenie územných cieľov na regionálnej úrovni (NUTS 3), je nástrojom územnej spolupráce na území samosprávneho kraja podľa § 2 písm. h) zákona o podpore regionálneho rozvoja. Rada partnerstva koordinuje prípravu a implementáciu integrovanej územnej stratégie v rámci Programu Slovensko 2021 - 2027 a slúži na zabezpečenie participatívneho manažmentu integrovaného rozvoja regiónu, predovšetkým na prípravu, schvaľovanie, riadenie realizácie, monitorovanie a hodnotenie implementácie integrovaných územných investícií. Hlavným účelom integrovaného územného rozvoja je zabezpečenie realizácie investícií v rámci viacerých špecifických cieľov Programu Slovensko. Implementačný mechanizmus integrovaných územných investícií umožňuje riadiacemu orgánu koordinovať realizáciu častí rôznych prioritných cieľov tak, aby bola podporená komplementárnosť aktivít integrovanej investície.

Identifikácia potrieb rozvoja a potenciálu územia Trnavského samosprávneho kraja sa realizovala s aktívnym zapojením miestnych samospráv, regionálnych združení miest a obcí pôsobiacich na území kraja, štátnej správy, strešných organizácií v prioritných oblastiach, ako aj ďalších sociálno - ekonomických partnerov s cieľom prípravy podkladov pre tvorbu integrovanej územnej stratégie. Spomínaná identifikácia potrieb je vyústením koordinovaného úsilia a spoločne formulovaných konkrétnych aktivít relevantných partnerov v území kraja. Náležitá pozornosť bola venovaná projektovým zámerom oprávnených žiadateľov na úrovni verejného i neverejného sektora. TTSK oslovil k predloženiu projektových zámerov 251 samospráv na území kraja, ako i ďalších sociálno - ekonomických partnerov.

Technický sekretariát Rady partnerstva TTSK eviduje aktuálnu databázu projektových zámerov, ktoré sú vyzbierané z celého územia Trnavského kraja. Ide o projektové zábery oprávnené v novom programovom období 2021-2027 v kompetencii ale aj mimo kompetencie rozhodovania Rady partnerstva TTSK. Integrovaná územná stratégia sa viaže na projektové zábery uvedené v databáze projektových zámerov, ktoré môžu mať v budúcnosti potenciál byť zapracované svojimi aktivitami do integrovaných územných investícií, resp. uchádzať sa o podporu v dopytovo orientovaných výzvach Programu Slovensko 2021 – 2027.

Uvedenie projektového zámeru do zásobníka nevytvára automaticky právny nárok na finančné zdroje Európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej „EŠIF“).

IÚS TTSK rešpektuje intervenčnú logiku Programu Slovensko. V Integrovannej územnej stratégii TTSK sú definované predovšetkým ciele, opatrenia a aktivity v kontexte politiky súdržnosti a v rozhodovacej kompetencii Rady partnerstva s dopadom na integrovaný územný rozvoj TTSK.

Hlavným cieľom IÚS TTK je zlepšenie kvality života a regionálnej konkurencieschopnosti Trnavského kraja s dopadom na vyvážený územný rozvoj prostredníctvom vhodne zvolených intervencií regionálneho a miestneho charakteru.

Strategické priority a ciele rozvoja definované v PHRSR Trnavského samosprávneho kraja do roku 2030, sú východiskom pre priority Integrovannej územnej stratégie Trnavského samosprávneho kraja, ktoré sú konzistentné k cieľom politiky súdržnosti EÚ a prioritám formulovaným v Partnerskej dohode SR na roky 2021-2027 a v Programe Slovensko 2021-2027.

PRIORITA 1

VEDA, VÝSKUM A INOVÁCIE

Väzba na strategickú prioritu 1 PHRSR TTSK do roku 2030: Rozvoj inováčného a udržateľného hospodárstva kraja

Cieľom intervencií bude rozvoj a rozšírenie výskumných a inováčných kapacít špecifických pre územie kraja a využívanie pokročilých technológií; využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy (budovanie inteligentných miest a regiónov, elektronické platformy a proaktívne elektronické služby); posilnenie rastu a konkurencieschopnosti MSP, vrátane produktívnych investícií; rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – zabezpečenie ľudských zdrojov pre inovatívny kraj.

Predpokladané územné investície na úrovni priority:

- podpora medzisektorovej spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácií a zvyšovanie výskumných a inováčných kapacít v podnikoch
- podpora budovania inteligentných miest a regiónov
- podpora zručností pre posilnenie konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu a budovanie kapacít pre SK RIS3

PRIORITA 2

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Väzba na strategickú prioritu 2 PHRSR TTSK do roku 2030: Zvyšovanie kvality životného prostredia a adaptability na zmenu klímy

Cieľom intervencií bude podpora energetickej efektívnosti - znižovania energetickej náročnosti budov; podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie; vodozádržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach, prevencia rizík a odolnosti voči katastrofám; zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd; prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo; zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb; zlepšenie kvality ovzdušia; podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility.

Predpokladané územné investície na úrovni priority:

- podpora zlepšovania energetickej hospodárnosti a obnovy bytových budov (bytové domy), verejných budov (úspora primárnej energie 30 % až 60 %) s uplatnením prvkov na ochranu biodiverzity a zelenej infraštruktúry na podporu adaptácie na zmenu klímy (napr. zelené strechy, zelené steny, zadržiavanie a využívanie dažďovej vody ...)
- podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie v systémoch zásobovania energiou
- vodozádržné opatrenia v súlade so Stratégiou adaptácie SR na zmenu klímy s využitím zelenej infraštruktúry alebo technických prvkov, ako aj ich kombinácie
- výstavba stokovej siete a čistiarní odpadových vôd so zameraním prioritne na aglomerácie, ktoré sa nachádzajú v chránených oblastiach a podpora vypracovania metodických a informačných materiálov v rámci zvyšovania environmentálneho povedomia v oblasti nakladania s komunálnymi odpadovými vodami
- výstavba, rozšírenie a obnova obecných verejných vodovodov len v prípadoch existencie alebo súbežnej výstavby infraštruktúry na nakladanie s komunálnymi odpadovými vodami a obnovy verejnej stokovej siete a čistiarní odpadových vôd s dôrazom na zlý a kritický stav vodovodov definovaný v Pláne rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021-2027
- nákup kompostérov pre domácnosti alebo komunity (napr. bytových domov), budovanie centier opätovného používania výrobkov, vytváranie platforiem na opätovné použitie výrobkov, podpora obalových technológií znižujúcich produkciu obalov, budovanie zberných

dvorov, zefektívňovanie systémov triedeného zberu odpadov, výstavba nových zariadení alebo rekonštrukcia existujúcich zariadení na prípravu odpadov na opätovné použitie

- zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov najmä mimo CHÚ, podpora budovania prvkov zelenej a modrej infraštruktúry v obciach a mestách najmä ako súčasť spoločných zariadení a opatrení v projektoch pozemkových úprav
- spracovanie dokumentov pre vybudovanie systému krajinného plánovania a udržania krajinných štruktúr a obnovy ekosystémov a hodnotenia ich služieb
- preventívne opatrenia a realizácia eradikačných a potláčajúcich opatrení, vrátane ich mapovania a monitoringu, či budovania záchytných staníc pre invázne druhy, ako aj spracovanie dokumentov pre realizáciu vyššie uvedených opatrení a súvisiace budovanie kapacít
- rozvoj verejnej dopravy pre vybrané segmenty VOD

PRIORITA 3

DOPRAVA

Väzba na strategickú prioritu 3 PHRSR TTSK do roku 2030: Zvyšovanie kvality života občanov v udržateľne sa rozvíjajúcom regióne

Cieľom intervencií v kompetencii Rady partnerstva na území Trnavského kraja bude modernizácia regionálnych ciest II. a III. triedy a rekonštrukcia mostov za účelom odstránenia kľúčových úzkych miest na cestnej infraštruktúre, zlepšenia regionálnej dopravnej obslužnosti a zvýšenia bezpečnosti dopravnej infraštruktúry v súlade s Plánom udržateľnej mobility TTSK; rekonštrukcia a modernizácia miestnych komunikácií a chodníkov ako doplnkové aktivity k realizácii kľúčových projektov.

Predpokladané územné investície na úrovni priority:

- modernizácia a výstavba ciest II. a III. triedy, rekonštrukcia a modernizácia miestnych komunikácií
- rekonštrukcia a modernizácia mostných objektov a ich súčastí
- zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky, zníženie nehodovosti, časových rád a prevádzkových nákladov
- znižovanie negatívnych vplyvov na životné prostredie v intraviláne miest a obcí (zníženie hlukovej záťaže a znečistenia ovzdušia)

- zlepšenie životných podmienok v obciach s prítomnosťou MRK, zvýšenie mobility obyvateľstva a kapacity ciest na exponovaných úsekoch
- zvýšenie bezpečnosti pešej a cyklistickej dopravy

PRIORITA 4

4.A - ADAPTABILNÝ A PRÍSTUPNÝ TRH PRÁCE

Väzba na strategickú prioritu 3 PHRSR TTSK do roku 2030: Zvyšovanie kvality života občanov v udržateľne sa rozvíjajúcom regióne

Cieľom intervencií v Priorite 4.A je zvyšovanie účinnosti a inkluzívnosti trhov práce a prístupu ku kvalitnému zamestnaniu rozvíjaním sociálnej infraštruktúry a podpora sociálneho hospodárstva.

Predpokladané územné investície na úrovni priority:

- zlepšenie prístupu sociálnych podnikov k finančným prostriedkom
- zavádzanie IKT nástrojov v rámci zvyšovania kvality poskytovania služieb v súvislosti s hľadaním práce pre uchádzačov o zamestnanie alebo ponúkaním pracovných pozícií
- debarierizácia pracovísk u zamestnávateľov a objektov, v ktorých sa poskytujú služby nezamestnanosti
- výstavba, rekonštrukcia a obnova zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov

4.B - KVALITNÉ A INKLUZÍVNE VZDELÁVANIE

Väzba na strategickú prioritu 3 PHRSR TTSK do roku 2030: Zvyšovanie kvality života občanov v udržateľne sa rozvíjajúcom regióne

Cieľom intervencií v Priorite 4.B v integrovaných územných investíciách budú najmä aktivity ako debarierizácia škôl a školských zariadení, materiálne vybavenie a technické zabezpečenie škôl a školských zariadení, výstavba, prístavba, nadstavba vrátane modernizácie materiálno-technického vybavenia učební, výstavba a rekonštrukcia školských športovísk.

Predpokladané územné investície na úrovni priority:

- podpora de segregácie výchovy a vzdelávania

- debarierizácia základných a stredných škôl, vrátane materiálneho vybavenia, technického zabezpečenia a vybavenia kompenzačnými pomôckami
- budovanie a modernizácia odborných učební s využitím najnovších didaktických prostriedkov
- podpora kvality a dostupnosti poskytovanej starostlivosti v systéme poradenstva a prevencie
- výstavba a rekonštrukcia školských športovísk s dostupnosťou pre širokú verejnosť

4.C - AKTÍVNE ZAČLENENIE A DOSTUPNÉ SLUŽBY

Väzba na strategickú prioritu 3 PHRSR TTSK do roku 2030: Zvyšovanie kvality života občanov v udržateľne sa rozvíjajúcom regióne

Cieľom intervencií v Priorite 4.C bude podpora sociálno-ekonomického začlenenia marginalizovaných komunit, domácností s nízkym príjmom a znevýhodnených skupín vrátane osôb s osobitnými potrebami prostredníctvom integrovaných aktivít vrátane bývania a sociálnych služieb (integrované územné investície by mali byť využívané najmä na aktivity svojpomocnej výstavby obydli). Druhým špecifickým cieľom v kompetencii Rady partnerstva budú intervencie do zdravotnej a sociálnej infraštruktúry – najmä budovanie zariadení dlhodobej (sociálnej a zdravotnej) starostlivosti komunitného typu, poskytovanie dostupnej infraštruktúry pre potreby krízových služieb sociálnej intervencie, budovanie / zriaďovanie domovov komplexnej starostlivosti pre deti zažívajúce násilie, budovanie zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na komunitnej úrovni.

Predpokladané územné investície na úrovni priority:

- podpora a rozvoj komunitných centier, vrátane ich vybavenosti
- podpora rozvoja infraštruktúry dostupného bývania. Budovanie a zabezpečenie domovov komplexnej pomoci a služieb krízovej intervencie, vrátane ich vybavenosti
- prechod z inštitucionálnej starostlivosti na systém s dostupnosťou komunitných opatrení
- dobudovanie/materiálno-technické zabezpečenie a rekonštrukcia zariadení dlhodobej sociálnej a zdravotnej starostlivosti a následnej starostlivosti komunitného typu
- minimalizácia/odstránenie nedostatkovosti ambulancií všeobecného lekárstva a vybraných špecializácií regióne, vrátane doplnenia a modernizácie materiálno-technického vybavenia ambulancií a mobilných služieb dlhodobej zdravotnej starostlivosti

PRIORITA 5

MODERNÝ REGIÓN

Väzba na strategickú prioritu 1 PHRSR TTSK do roku 2030: Rozvoj inovačného a udržateľného hospodárstva kraja

Väzba na strategickú prioritu 3 PHRSR TTSK do roku 2030: Zvyšovanie kvality života občanov v udržateľne sa rozvíjajúcom regióne

Cieľom intervencií budú investície do kultúrneho a prírodného dedičstva, miestnej a regionálnej kultúry, manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch; podpora ostatnej infraštruktúry spojenej s kultúrnymi a prírodnými aktívami regiónov; investície do regionálnej a miestnej infraštruktúry pre pohybové aktivity; investície do bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov; investície do rozvoja administratívnych a analyticko-strategických

Predpokladané územné investície na úrovni priority:

- budovanie a rozvoj schopností administratívnych a strategicko-analytických kapacít vrátane zlepšenia technického vybavenia
- rozvoj a podpora udržateľných komunit aktívneho občianstva a organizácií spolupracujúcich na tvorbe verejných politík, strategickom plánovaní a projektoch na miestnej úrovni
- zabezpečenie organizačne a technicky bezpečného fyzického priestoru miest a obcí
- Budovanie a rozvoj infraštruktúry podporujúcej pohybové aktivity a zdravý životný štýl vrátane jej propagácie
- ochrana, zachovanie a rozvoj prírodných, kultúrnych a kreatívnych aktív regiónu

OPIS INTEGROVANÉHO PRÍSTUPU

Integrovaný prístup je metodicky popísaný v dokumente „Jednotný metodický rámec pre prípravu integrovaných územných stratégií a integrovaných územných investícií v Slovenskej republike v programovom období 2021 – 2027“, verzia 2.0, zo dňa 1.8.2022. Vychádza z toho, že IÚI pokrývajú oblasti a typy aktivít oprávnených v Programe Slovensko, ktoré sú v implementačnej kompetencii Rady partnerstva.

Integrované územné investície sú jedným z kľúčových nástrojov implementácie IÚS prostredníctvom zdroja Európskeho fondu regionálneho rozvoja v programovom období 2021-2027. IÚI vzniká prepojením minimálne jednej kľúčovej aktivity s jednou doplnkovou aktivitou, ktoré sú identifikované v projektovej databáze. Podľa článku 30 Všeobecného nariadenia EÚ sú IÚI realizované prostredníctvom podpory z jedného alebo viacerých fondov, jedného alebo viacerých programov alebo z viac ako jednej priority toho istého programu. Projektové aktivity IÚI a ich logická väzba je identifikovaná vo formulári projektového zámeru IÚI. V prípade, že súčasťou investície je doplnková projektová aktivita podporovaná z iného zdroja (napr. POO, CLLD, atď.), ide o **integrovaný investičný balík**. Jadrom integrovaného projektového balíčka je spravidla kľúčový projekt IÚI, ktorého efekt je podporený doplnkovými projektmi. Integrovaný investičný balíček je financovaný komplementárne aj z iných zdrojov ako fondov EÚ, implementovaných napríklad v rámci Plánu obnovy a odolnosti, Plánu spravodlivej transformácie alebo Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ 2023 – 2027 a pod.

Integrovaná územná investícia sa môže realizovať ako individuálny projekt alebo komplexný projekt:

- **Individuálny projekt** je projekt jedného žiadateľa v rámci jedného špecifického cieľa IÚS (územnej stratégie), ktorý však pokrýva viac ako jednu prioritu politiky súdržnosti EÚ. Individuálne projekty sú vnímané ako kľúčové aktivity IÚI, ktoré významne prispievajú k napĺňaniu cieľov územnej stratégie.
- **Komplexný projekt** je projekt jedného alebo viacerých žiadateľov, ktorý pozostáva z vybraných komplementárnych aktivít v rámci rôznych špecifických cieľov IÚS a zároveň napĺňajúcich viac ako jednu prioritu Programu Slovensko. Žiadatelia (nositelia aktivít) sú navrhovaní v rámci vypracovania projektového zámeru IÚI a schvaľovaní v Rade partnerstva. Doplnkové aktivity sú také operácie, ktoré podporujú kľúčovú operáciu a zvyšujú jej vplyv v území.

• **Kombinovaný projekt** je špecifický typ komplexného projektu, ktorý zahŕňa aj činnosti štátnej správy. Žiadateľom (nositeľom aktivity/ aktivít) pre aktivity štátnej správy je určený príslušným ÚOŠS. Kombinovaný projekt IÚI (aktivita vo vecnej gescii ÚOŠS) musí byť schválený príslušným rezortom v Komore štátnej správy skôr ako bude schvaľovaný v Rade partnerstva.

Integrované územné investície uvedené v rámci databázy projektových zámerov pripravených v spolupráci regionálnej a miestnych samospráv a partnerov v TTSK môžu dosahovať integráciu na úrovni:

- **tematickej** – kombinácia aktivít v rámci viac ako jedného špecifického cieľa politiky súdržnosti EÚ alebo v rámci viac ako jedného opatrenia jedného špecifického cieľa
- **územnej** – kombinácia aktivít realizovaných na spojitom území, bez ohľadu na administratívne hranice obcí;
- **organizačnej** – kombinácia aktivít rôznych zainteresovaných strán a partnerov v území;
- **finančnej** – IÚI môže integrovať aktivity podporené prostredníctvom zdrojov Programu Slovensko, ale aj iných zdrojov podpory (integrovaný investičný balík), pričom časť aktivít je financovaných mimo mechanizmu IÚI

Štruktúra riadenia implementácie IÚI je stanovená v súlade so znením článku 29 Všeobecného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) a zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov Európskej únie. Mechanizmus implementácie IÚI je založený na princípe partnerstva, pričom viacúrovňové riadenie sa uplatňuje najmä pri príprave, schvaľovaní, implementácií, monitorovaní a hodnotení IÚI, ktoré sa vykonáva v partnerstve zástupcov samospráv, podnikateľského, akademického sektora, školstva, občianskej spoločnosti a štátnej správy.

Ambíciou Rady partnerstva a aktérov v implementácii IÚS je reagovať na spoločenské výzvy a príležitosti v oblasti zvyšovania kvality života a podnikateľského prostredia v období prebiehajúcich globalizačných zmien ekonomiky či klimatickej zmeny, pričom klásť dôraz na investičné priority do toho územia a tých oblastí, kde bude dosiahnutý najvyšší rozvojový potenciál pre danú prioritu.